

Kázeň ve třídě, učitel a supervize

RNDr. Renata Svobodová

Rizika a důsledky při nedostatku kázně

- Nedostatečná ochrana žáků – pocit bezpečí je pro žáky důležitý
- Znejistění fungování pravidel, autorit a institucí
- Nižší pracovní výsledky žáků
- Větší únava (hluk)
- Morální důsledky – špatné chování se vyplácí

- Šikana – slabší žáci nemají v učiteli jistotu a zastání, agresori nedostávají hranice, nejsou potrestáni
- Úrazy
- Pocit ztráty smyslu učení se
- Stres žáků i učitelů

Univerzální návod

NENÍ

Co nefunguje

- obecné otázky.: „Proč se pořád pereš?“
- kritika dítě, ne jeho chování „jsi zlobivý kluk“
- mluví se jen o nevhodném chování, řádné a dobré prochází bez odezvy
- obecné výzvy „Chovej se jako dospělý (velký kluk)“
- citové vydírání „Kdyby sis mě vážil, tak bys tohle nedělal“ nebo tvrdší „Kdybys měl rád svou maminku, tak bys jí nepřidělával starosti“

- zahánění do kouta „Hned se mi omluv!“ (nejlépe před celou třídou)
- ožívování trestu „ Ty už zase děláš...a víš, jak jsi za to byl minule potrestaný“ dítě se vrací k předešlému prohřešku a nedáme mu tak příležitost na něj zapomenout a začít dobře
- neponižovat, nezesměšňovat dítě ani jeho rodinu „No co od tebe můžeme čekat, když“
- nemanipulovat – vytváření situace, kdy není dobré řešení

- vyzývat k nevhodnému chování „To jsem zvědavá, jestli se to odvážíš udělat ještě jednou.“
- nevyhrožovat něčím, co nemůžeme, nehodláme, nestihneme splnit – tedy malý reálný trest než plané výhrůžky
- při trestání by měl být trest rychlý, aby byla jasná souvislost mezi proviněním a trestem a zač (ne „zlobil“ ale co konkrétně provedl)
- příliš časté či nepřiměřené trestání může vést k únikům, lžím, vyhýbání

- netrestejme za něco, co sami děláme – trestat pozdní příchody je hodnověrné jen při naší dochvilnosti, máme-li vážný důvod zdržení, i my se můžeme žákům omluvit, pokud jsme jako trestající osoba nedůvěryhodní, trest se mívá účinkem
- trest by neměl být neohraničený „dokud se nezlepší tvoje chování“
- zvážit, zda neopustit kategorie odměna – trest (viz např. Respektovat a být respektován)

Tak co tedy?

Užitečné přečíst

- **Bendl S.: Ukázněná třída, Triton**
- **Martínek, Z.: Agresivita a kriminalita školní mládeže, Grada**

A co podělit se o problémy a společně hledat řešení?

S kým se dělíte o problémy ve třídě (a ve škole vůbec) Vy?

- a) Jako profesionál musím a zvládám vše sám
- b) Doma s manželem, manželkou
- c) S kolegyněmi v kabinetu, sborovně
- d) S vedením školy
- e) S kamarádkou

Supervize

- lze přeložit jako „nadhled“
- specifická forma podpory nezávislým odborníkem
- nástroj rozvoje pracovníka a organizace, zvyšování kvality práce s klientem (pacientem, žákem)
- <http://www.stream.cz/video/696211-supervize-ocima-ucitelu>

*Dva učitelé si povídají, co že je to, ta supervize
(12min)*

Jiné formy práce s lidmi a supervize

supervize a terapie

pracovní vztahy a situace, vztahy s klienty či kolegy

x

osobní vztahy, problémy, traumata, jak v současnosti, případně dětství

supervize a metodické vedení, odborné školení

reflexe a hledání vlastních postupů na míru
s podporou a tázáním supervizora, případně
skupiny

X

předávání osvědčených dobrých postupů
expertem, předávání nových informací,
zkušeností, dovedností

supervize a koučink

orientace na vztahy, prožívání, rozvoj sebereflexe

x

orientace na vztahy s důrazem na výsledky a
cíle

Dělení supervize

- Podle počtu zúčastněných
 - skupinová, týmová
 - individuální
- Podle obsahu
 - týmová – zaměřená na vztahy a spolupráci v týmu
 - případová (zaměřená na klienta, žáka, pacienta, jeho rodinu – prostě konkrétní případ)
 - manažerská či řízení

Zodpovědnost a úkoly v supervizi

Supervidovaní zodpovídají za

- přinášení a volba témat
- co říkají, dělají, o čem mluví či nemluví -
otevřenost, pravdivost, spolupráce
- rozhodnutí, jak naloží s tím, co ze supervize
vyplynulo,
- podílejí se na bezpečí – respekt k ostatním,
mlčenlivost

Zodpovědnost a úkoly v supervizi

supervizor zodpovídá za

- vytváření bezpečného prostoru, vlastní mlčenlivost, a pravidlo mlčenlivosti pro skupinu
- hranice a řízení procesu
- vyjednání kontraktu a hodnocení supervize
- kvalita a proces supervize
- vlastní odbornost a sebereflexi, včetně vlastní supervize
- nakládání s mocí v procesu supervize

Literatura

- *Bálintovská skupina – bezpečná supervize pro učitele – Štětovská I. (In Rodina a škola 04/2007)*
- *Balint, M: Lékař, jeho pacient a nemoc, Grada, 1999*
- *Broža, J. (ed.) Supervize v adiktologické praxi, Triton, 2008*
- *Fejfarová, R.: Jak získat energii a udržet si ji – prevence syndromu vyhoření, Speciální vzdělávací potřeby žáků a potřeby učitelů, Lumen vitale – centrum vzdělávání, o.s., 2008*
- *Fejfarová, R.: Proč supervize? Pomáhá učitelům zrát. Rodina a škola, 8/2010*

- *Hajný, M.: Jak se bránit supervizi, www.supervize.eu*
- *Havrdová, Z., Hajný, M., Praktická supervize – Průvodce supervizí pro začínající supervizory, manažery a příjemce supervize, Galén, 2008*
- *Hawkins P., Shohet R.: Supervize v pomáhajících profesích, Portál, 2004*
- *Kopřiva, K.: Lidský vztah jako součást profese, Portál, 1997*
- *Metodický pokyn o poskytování supervize ve škol. zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ve šk.zařízeních preventivně výchovné péče č.j. 1599/2010-6/IPP, www.msmt.cz*

- *Pačesová, M.: Lékař, pacient a Michael Balint, Triton, 2004*
- *Psychoterapeutické sešity 2/2000 – úvod A. Šimka -
Supervize je u nás stála nová*
- *Sborník konference Rozvoj školy a supervize, Lumen vitale –
centrum vzdělávání, o.s., 2012*
- *Supervize, Pražský psychoterapeutický institut, 1995*
- *Supervize – kazuistiky, Triton, 2004*
- **Film:**
- <http://www.stream.cz/video/696211-supervize-ocima-ucitelu>

Weby organizací:

- ***Asociace supervizorů pomáhajících profesí***
<http://www.asupp.cz/index.php/publikacni-cinnost-asociace>
- ***Český institut pro supervizi***
<http://www.supervize.eu/publikace-a-clanky/>
- ***Remedium*** – řada článků, zápisy z kolokvií o
týmové supervizi
http://www.remEDIUM.cz/download/vzdelavaci-programy/Supervize_v_pomahajicich_profesich_heslo.pdf

A na závěr

Pokud si o supervizi přečtete, je to užitečné, ale je to zkušenost obtížně přenositelná.

Jako kdybyste měli recept na penicilin a penicilin. Recept je dobrý krok, hned po tom, že víme o existenci antibiotik a že zabírají na angínu.

Ale lepší je vzít si penicilin, nikoliv olizovat
recept.

Přeji tedy chuť a odvahu supervizi ochutnat.
Renata Svobodová

renata.supervize@seznam.cz